A°. 1834. N°. 4.

JAVASCHE COURANT.

Zaturdag *den 11den Januarij.*

INOFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 10den januarij 1834.*

Uit de van *Padang* ontvangen berigten, blijkt het, dat de te *Benkoelen*, *Palembang*, *Sincapoer* en ook op *Java*, in november ll. ondervonden aardbeving, waarvan wij de bijzonderheden hebben medegedeeld, zich ook te *Padang*, gedurende verscheiden dagen, heeft doen gevoelen, en wel op den 24sten dier maand buitengemeen hevig; hebbende de voornaamste schokken ruim drie minuten, in de rigting van het Z. Z. W. naar het N. N. O. aangehouden, en alom aanmerkelijke schade toegebragt. De zee was, bij die gelegenheid, bijzonder onstuimig, en de Padangsche rivier trad buiten hare oevers. De hier en daar open gespleten grond ontlastte water en zwavelachtige dampen, terwijl zich, bij elken schok, een onderaardsch gedruisch deed hooren.

Op *Poelo Chinko* en *Indrapoera* heeft men nog meer schade geleden; zelfs zijn ter eerstgemelde plaatse, door de binnen stortende zee, verscheidene woningen weggeslagen, en, zoo men vreest, eenige menschen omgekomen. Volgens getuigenis van zeevarenden, zijn de schokken, tot ver in zee, hevig gevoeld.

Van den vuurberg in *Agam* heeft men eenen zwaren slag gehoord, doch men had overigens geene bijzondere werking van denzelven waargenomen.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van Z. M. van den 27sten julij, zijn tot raadsheeren bij het hoog geregtshof te 's Gravenhage benoemd: de Heeren Mr. *J. J. Loke*, voormalig raadsheer te Brussel; Jonkheer *M. W. de Jonge*, advocaat en lid van de tweede kamer der Staten Generaal; Mr. *J. H. Huijgens*, advocaat-generaal te 's Hage; Mr. *G. T. Baumhauer*, voormalig advocaat-generaal bij het hoog geregtshof te Brussel; Mr. *A. G. Spoor*, president der regtbank van eersten aanleg te Eindhoven; Mr. *M. J. Pauw*, officier des Konings bij de regtbank van eersten aanleg te 's Gravenhage; Mr. *J. A. Brandt*, officier des Konings bij de regtbank van eersten aanleg te Leiden; Mr *Chr. J. Scholten van Oud-Haarlem* en Mr. *J. A. Weiland*, substituten van den procureur-generaal, Jonkheer *J. P. IJve Diert van Melissant* en Mr. *A. J. A. Drabbe*, leden der regtbank van eersten aanleg te 's Gravenhage; Mr. *W. H. Hofstede*, voormalig lid van de tweede kamer der Staten-Generaal, en Mr. *L. A. Lightenvelt*, advocaat te 's Hertogenbosch; terwijl tot advocaten-generaal bij het hoog-geregthof zijn aangesteld, de heeren Mr. *J. A. Philipse*, substituut van den procureur-generaal en Mr. *G. A. G. van Maanen*, substituut-officier en rijks-advocaat te Groningen.

Bij Koninklijk besluit van den 21sten julij, is de Heer *J. C. Labouchère* eervol ontslagen als Nederlandsche consul te Nantes, en in deszelfs plaats benoemd de Heer *E. Boubée*; terwijl, bij besluit van den 22sten dier maand, de Heer *P. D. Dodero* is ontslagen, als vice-consul generaal der Nederlanden te Genua.

Naar luid van sommige brusselsche bladen van Augustus jl. zoude er aan gedacht worden, om den franschen generaal *Guilleminot*, in stede van wijlen den generaal *Desprez*, aan het hoofd van [illegible] te plaatsen. Een der brusselsche [illegible] bladen trekt echter de waarheid van dit berigt in twijfel, en wel in de eerste plaats, omdat hetzelve meent, dat de generaal *Guilleminot* niet genegen zoude wezen, om die betrekking in Belgie te aanvaarden, en in de tweede plaats, omdat het, volgens het oordeel des schrijvers, niet noodzakelijk is, dat zoo spoedig weder een vreemde bevelhebber in Belgie ter hulp wordt geroepen, terwijl prins *Leopold* zelf geacht wordt de vereischte bekwaamheid te bezitten, om in het bestuur van het leger te voorzien. Bij gelegenheid van het overlijden van den generaal *Desprez*, heeft de brusselsche *Courier* eene korte levensschets van dien bevelhebber medegedeeld, waarin erkend werd, dat hij, terstond na de vernietiging van het belgische leger in Augustus 1831, door het fransche gouvernement naar Belgie gezonden zijnde, om aldaar weder eene krijgsmagt te organiseeren, zich zoowel jegens Belgie als jegens Frankrijk zeer verdienstelijk heeft gemaakt, maar waarin men zich tevens bitter beklaagde over de onmiddelijke cijnsbaarheid van Belgie aan Frankrijk, van welke de plaatsing van den franschen agent aan het hoofd van het belgisch leger zulk een sprekend bewijs opleverde.

ENGELAND.

LONDEN, *den 29sten augustus.* Heden heeft Z. M de zittingen van het parlement geprorogeerd. In de bij die gelegenheid gehoudene aanspraak komen, ten aanzien van de buitenlandsche aangelegenheden, de volgende zinsneden voor:

» Ik ontvang bij voortduring van mijne geallieerden en van al de vreemde mogendheden verzekeringen van hunne vriendschappelijke gezindheid.

» Ik betreur het, dat ik u niet het sluiten eener bepaalde schikking tusschen Holland en Belgie kan aankondigen; maar de overeenkomst, die ik, in overeenstemming met den Koning van Frankrijk, in de maand mei jl. gesloten heb met den Koning der Nederlanden, verhindert het hervatten der vijandelijkheden in de Nederlanden, en geeft ons alle zekerheid voor de voortduring van den algemeenen vrede.

» De gebeurtenissen, die onlangs in Portugal hebben plaats gehad, hebben mij mijne diplomatieke betrekkingen met dat Rijk doen hernieuwen, en ik heb een gezant aan het hof van H. Z. G. M. D. *Maria* geaccrediteerd.

» Gij kunt verzekerd zijn, dat ik met de meeste belangstelling het oogenblik afwacht, waarop de portugesche monarchie, welke zoo lang aan dit Rijk verbonden is geweest door alliantie-tractaten en door de banden van een wederkeerig belang, zal teruggekeerd zijn tot een staat van vrede, die hetzelve zijne oude welvaart zal doen wedervinden.

» De vijandelijkheden, die Turkije verontrust hebben, zijn geëindigd; weest verzekerd dat al mijne aandacht gerigt is op elke gebeurtenis, die de onafhankelijkheid van dat Rijk voor het tegenwoordige of in de toekomst zoude kunnen kwetsen.

Omtrent de binnenlandsche aangelegenheden, en wel 1°. omtrent de vernieuwing van het bank-charter, verklaart Z. M.: » dat de voorwaarden, waarop die vernieuwing geschied is, voldoende schijnen te wezen zoo wel voor het openbaar crediet, als voor de bank zelve." Ten aanzien van de oost-indische compagnie: » dat het aangenomene stelsel zal beginnen, dat hetzelve het stand in gebragt ter verbetering van den toestand der Indianen, en dat door de opening van den handel op China, een nieuw veld geopend is voor de britsche nijverheid en ondernemingsgeest." Ten aanzien van het afschaffen van den slavenstand: » dat de regtvaardigheid en menschelijkheid de daaromtrent plaats gehad hebbende beraadslagingen bestuurd hebben, doch dat de belangen der eigenaars in de kolonien niet verwaarloosd zijn, en dat Z. M. hoopt, dat de maatregel geene hinderpalen in de kolonien zal ontmoeten." Ten aanzien van Ierland: » dat van de te voren verlangde uitbreiding van magt ter beteugeling der woelingen zeer zelden gebruik is gemaakt; dat de iersche kerk-bill, alsmede de bill ter betere regeling van de jurij in Ierland, het beste bewijs opleveren, dat het meest volkomene vertrouwen kan gesteld worden in het parlement van Groot-Brittannie, ten aanzien van het invoeren van al die verbeteringen, waardoor het welzijn van alle klassen van onderdanen bevorderd kan worden, alsmede ten aanzien van de bevestiging der wetgevende unie [tusschen Groot-Brittannie en Ierland] welke Z. M. besloten heeft, met behulp van het parlement, ongeschonden in stand te houden."

FRANKRIJK.

Van regeringswege zijn in de laatste dagen van Augutus berigten uit Algiers bekend gemaakt, waaruit blijkt, dat de Fransche Bevelhebber te Oran, na die stad zelve in goeden staat van verdediging te hebben gebragt, op daartoe uit Parijs bekomen last, ook de stad Arzew [illegible] daartoe eene kolonne van [illegible] man afgezonden, die zich den 4den julij zonder slag of stoot van deze plaats heeft meester gemaakt. Diegenen der Arabische ingezetenen welke de Franschen vijandig waren, hebben zich in stilte daaruit verwijderd. Terstond na de aankomst der Franschen, voor wie onderscheidene benoodigdheden ter zee waren aangebragt, hebben zij begonnen een blokhuis te bouwen, en verkenningen in den omtrek te doen. Slechts weinige gewapende Arabieren hebben zich op een afstand vertoond, en bij de verschijning der Franschen de vlugt genomen. Den 9den julij waren de Franschen reeds tegen eenen overval beveiligd; zoodat een gedeelte der troepen naar Oran terug kon keeren. De met hen bevriende Arabische stammen voorzagen de markt te Arzew toen reeds overvloedig van levensmiddelen. Het in bezit nemen dezer plaats is voor Frankrijk niet onbelangrijk, vooral ook omdat dezelve, na Mers-el-Kebir, als de beste haven in het westelijk gedeelte van het Rijk van Algiers aangemerkt wordt. Kleinere oorlogsschepen kunnen in de baai van Arzew ten anker komen, terwijl 50 of 60 koopvaarders aldaar eene veilige schuilplaats kunnen vinden. Vroeger werd aldaar aanzienlijke handel in graan gedreven; doch sedert het bezetten van Algiers door de Franschen werd door de Kabailes en andere hun vijandige Arabieren van daar veel buskruid uitgevoerd.

Arzew is overigens de *portus magnus* der Romeinen, en in den omtrek der tegenwoordige stad vindt men nog vele sporen van den muur, waardoor de oude stad, die zeer uitgestrekt moet zijn geweest, omringd was.

In het begin der maand Augustus jl. heeft, te Parijs, voor de assises te regt gestaan zekere graaf *Charles Leon*, een natuurlijke zoon van wijlen Keizer *Napoleon*, ter zake van het doodschieten van een Engelschman, met wien hij, ten gevolge van een bij het kaartspel ontstanen twist, geduelleerd had. De beschuldigde is geheel vrijgesproken.

SPANJE.

Men leest in een der liberale bladen van Bordeaux, van september ll., de navolgende bijzonderheden, nopens den staat van zaken in Spanje: „Er heerscht dezer dagen geene geringe beweging aan het hof van Madrid. Men zegt, dat de Koningin in 't zeker onderrigt is geworden, dat de minister *de Zea* in geheime verstandhouding staat met *D. Carlos*, welken de zoogenaamde noordsche mogendheden in Portugal willen houden, ten einde hem bij de hand te hebben, bijaldien Koning *Ferdinand* mogt komen te overlijden. De Koningin, zeer verbolgen over deze kuiperijen, moet haren gemaal tot het doen vervangen van den minister *de Zea* door den hertog de *San Fernando*, en tot het aannemen der fransche en engelsche alliantien hebben willen bewegen, doch de Koning zich in een ziekelijken toestand bevindende, schijnt tot geen besluit te zijn gekomen, en zich te houden aan zijn stelsel, 't welk alleen strekt, om tijd te winnen, en zich inmiddels zoo veel mogelijk aan de mogendheden van het Heilig-Verbond te sluiten. — De spaansche geestelijkheid verkondigt ten platten lande, dat de Keizer van Rusland zijne dochter aan *D. Carlos* wil uithuwelijken, ten einde Portugal met de spaansche kroon, onder *D. Carlos V*, te vereenigen! zoo het schijnt, niet zonder eenig goed gevolg."

OOSTENRIJK.

De gemalin van den Aartshertog Frans Karel is, den 30sten julij, op het lustslot Schönbrunn van eenen zoon bevallen, die den volgenden dag aldaar plegtig is gedoopt, en de namen van: *Carl Ludwig Joseph Maria* heeft ontvangen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 30 Augustus. Onze *Staats-Courant* verkondigt, dat heden Z. M. de Koning, Z. K. H. prins *Wilhelm* ('s Konings zoon), de vorstin *v. Liegnitz*, gelijk ook de minister *Ancillon* en 's Konings adjudant *v. Witzleben* naar Schwedt vertrokken zijn. — Alhier ter stede zijn aangekomen de oostenrijksche generaal en gezant bij het russische hof, graaf *v. Ficquelmont*, uit Petersburg; de russische geheim-raad en gezant bij het pruissische hof, de heer *v. Ribeaupierre*, uit Leipzig en de russische generaal en gouverneur van Warschau, *v. Witt*, uit Dresden.

Voorts meldt de *Staats-Courant* het navolgende berigt uit Stettin, van den 29sten, mede: „Gisteren avond, te 11 ure, zijn verscheidene keizerlijk russische rijtuigen met extra-post over Schwedt alhier aangekomen, bestemd, om den Keizer van Rusland, die dagelijks met het stoomschip *Ischora* uit Petersburg alhier verwacht wordt, op te nemen."

ZWITSERLAND.

De tijdingen, die men in julij en augustus jl. uit Zwitserland mededeelde, kwamen daarin overeen, dat in de meeste kantons groote gisting bleef heerschen, en dat alle ware vrienden des vaderlands de toekomst met angstige bezorgdheid te gemoet zagen. De nieuwe Bondsakte, die bestemd was om die van 1815 te vervangen, en in den geest der voorstanders van afdoende staatkundige hervormingen was opgesteld, is door de groote meerderheid der stemgeregtigde burgers van het kanton Luzern verworpen. Men heeft deze verwerping aan den invloed der Roomsch Katholijke Geestelijkheid toegeschreven, en het heeft ten gevolge daarvan in de Zwitsersche bladen niet aan aanvallen tegen die geestelijkheid ontbroken, welke, zoo als men zeide, het volk tot den toestand der middeleeuwen terug wilde brengen, en de aristocratie, onder wier juk het vrije Zwitsersche volk reeds lang genoeg gezucht had, tot welken prijs ook, in stand wilde houden.

Intusschen heeft die verwerping en de afkeer, welke ook andere gedeelten van Zwitserland tegen de nieuwe staatsregeling deden blijken, zoo veel uitgewerkt, dat de Landdag, die sedert den 1sten Julij te Zurich bijeen was, aan het tot stand brengen der nieuwe Bondsakte blijkbaar wanhoopte, en van deszelfs werkzaamheid niet veel meer bleek, dan dat sommige leden voorstellen deden tot bemiddeling, die echter op de besluiteloosheid der anderen schipbreuk leden.

Sedert hebben echter, blijkens berigten uit Zurich van den 1sten Augustus, de zaken aldaar eene andere wending bekomen. Te Kussnacht, hetwelk tot het gedeelte van het kanton Schwyz behoort dat zich daarvan heeft afgescheurd, waren reeds vroeger ongeregeldheden voorgevallen, en was een ingezeten, die als aanhanger van de tegenwoordige Regering des Bondgenootschaps bekend stond, door een pistoolschot gekwetst. Uit Luzern was een overheidspersoon afgezonden, om de orde te herstellen. Maar in den nacht van den 30 op den 31sten Julij heeft men te Art en op andere plaatsen in Binnen-Schwyz (het afgescheurde gedeelte des kantons wordt thans Buiten-Schwyz genaamd) de stormklok laten luiden en het landvolk in de wapenen geroepen; en den 31sten des morgens rukten 600 man, door den Overste Abyberg aangevoerd, in weerwil der vertoogen van genoemden Afgevaardigde uit Luzern, te Kussnacht binnen, waarschijnlijk met het doel om het afgescheurde gedeelte des kantons met geweld tot eene hereeniging te dwingen. De aanval was ten minste kennelijk tegen den Landdag gerigt, en het nabij gelegen Luzern werd door het opgewonden landvolk dadelijk bedreigd. De Landdag heeft alsoo den 1sten Augustus te Zurich eene buitengewone bijeenkomst gehouden, waarin, zoo als het berigt zegt, slechts weinig gesproken, maar buitengewone veerkracht ten toon gespreid is. Er is namelijk dadelijk besloten, om over Luzern 5 of 6000 man naar Kussnacht te zenden, en die stad, in naam des Bondgenootschaps, te bezetten. Te dien einde werden de geheel voltallige contingenten van Zurich, Bern en Luzern opgeroepen, alsmede het mobiel maken der halve contingenten in andere kantons voorgeschreven. Al deze krijgsbenden zouden ter beschikking van den Landdag worden gesteld. Met gespannen verwachting zag men te Zurich uit, of het tot dadelijke vijandelijkheden zou komen. De bewoners van Binnen-Schwyz waren door den Landdag aangemaand van geene gewelddadigheden te plegen.

MENGELINGEN.

IETS OVER HET VOLKSGEZAG IN ENGELAND.

Door het Amsterdamsch Handelsblad is onlangs het volgend uittreksel uit een Fransch dagblad medegedeeld, ten aanzien der bestaande volks vereenigingen in Engeland, waarbij tevens, eenige belangrijke statistieke bijzonderheden van dat rijk zijn opgenomen. Wij nemen dat artikel hier over, met bijvoeging der opmerkingen daaromtrent van het handelsblad.

Eenigen tijd geleden hebben wij de verschijning van eene vierde magt in Engeland aangewezen, welke de drie anderen beheerscht, de verschijning namelijk van het volksgezag, hetwelk door het volk regtstreeks en buiten tusschenkomst van anderen uitgeoefend wordt. Thans zullen wij ons bezig houden met eene beschouwing van den aard en de organisatie dezer magt, van de belangen die zij bevredigen moet en die haar tot handelen drijven; eindelijk van de middelen, welke ter harer beschikking staan. Wij zullen van deze magt spreken onder den naam, van staatkundige vereenigingen, want het is deze naam, welke zij, bij hare geboorte aangenomen heeft en onder welken zij handelt. Ten einde bij dit onderzoek met orde te werk te gaan, achten wij het noodzakelijk eenige statistieke bijzonderheden te laten voorafgaan.

De bevolking van Engeland op zich zelf, zonder Schotland (1) en Ierland daarin te begrijpen, beloopt 11½ millioen zielen. De verdeeling dezer bevolking staat in eene volstrekt tegenovergestelde verhouding tot die in alle andere landen: twee derden der ingezetenen wonen in de steden, het overige derde bewoont het platte land, en maakt de land en zeemagt uit.

Eene enkele stad, Londen, bevat binnen hare muren een achtste gedeelte van de bevolking van het gansche land: een ander achtste is over een twintigtal groote steden verdeeld, aan het hoofd van welke Liverpool, Birmingham, Manchester en Leeds staan; een dertigtal andere steden bevat een getal van 15 tot 30,000 inwoners. De overige steden tellen er slechts van 3 tot 8000. Een vierde der bevolking van Engeland bevindt zich derhalve op een twintigtal punten opgehoopt. De overige steden (*agglomérations urbaines*) zijn van minder aanbelang, zij zijn meer verspreid en hebben minder gemeenschap; een derde der bevolking, eindelijk, is verstrooid over de oppervlakte van het land en bevindt zich in eene soort van afgezonderdheid. Deze klasse houdt zich bijna geheel bezig met den veld-arbeid; uit hoofde zoo van den aard harer nimmer stilstaande bezigheden, als van hare afgezonderdheid, en van de geringe kunde, die daar van het gevolg is, neemt zij, om zoo te zeggen, geen deel hoegenaamd aan de staatkundige bemoeijingen; of liever zij kent slechts één geschilpunt en stelt zich ook maar voor dit ééne punt in de bres, namelijk de onmatigheid der tienden, die het voorwerp is van de klagten der pachters.

Vier zesden van de twee andere derden der bevolking van Engeland, die der steden, wijden zich aan het fabrijkwezen, aan werktuigelijke kunsten en aan verschillende ambachten, aan de ontginning der mijnen en aan de uitvoering van werken van openbaar nut; één zesde geeft zich over aan den binnen- en buitenlandschen koophandel en aan andere werkzaamheden die daarmede in verband staan, zoo als de bank, de koopvaart, het vervoer te land; het laatste zesde bestaat uit grondeigenaars, die van de inkomsten hunner goederen leven; houders van openbare effecten, kapitalisten, die van de door hen uitgezette gelden genoegzame renten trekken, om te leven zonder te arbeiden; openbare ambtenaren, welke door het Gouvernement bezoldigd worden; de geestelijkheid; regtsgeleerden van allerlei soort; schoolonderwijzers; geletterden en kunstenaars.

Wanneer men het arbeidende gedeelte (partie active) der bevolking, dat is het mannelijke geslacht van 20 jaren en daar boven, begroot op één vijfde van de geheele bevolking van het Rijk, dan verkrijgt men eene massa van 2,300,000 individuen, die de kracht en het leven des lands uitmaken. Laat ons zien in welke verhouding zij deel hebben aan den eigendom.

De oppervlakte van Engeland bedraagt ongeveer 97,000 vierkante mijlen, met andere woorden biedt eenen bodem aan van 62 millioen morgen of bunders. De helft van dezen bodem is in het bezit van 12 tot 1500 individuen: 6 of 7000 anderen bezitten het overige, met uitzondering van 350 tot 400,000 bunders die tusschen de overige inwoners verdeeld zijn. Een 288ste gedeelte der bevolking, 8 of 9000 individuen, is derhalve in het bezit van den ganschen bodem, na aftrek van een 155ste gedeelte van denzelven, welke tusschen 2,292,000 inwoners verdeeld is.

Het getal der woningen bedraagt over geheel Engeland ten naastenbij 1,650,000, welke aan ongeveer 400,000 eigenaars toebehooren; maar bijna al deze woningen zijn opgetrokken op gronden, welke voor min of meer lange tijdperken zijn verhuurd, bij het eindigen van welke zij aan de eigenaars van den grond toebehooren, en er zijn in Engeland geene 150,000 individuen, die den geheelen en altijddurenden eigendom van hunne woningen hebben.

De schuldvorderingen ten laste van den Staat, maken eene andere soort van bezitting uit. De schuld van Groot-Brittanje bedraagt meer dan vijf en twintig maal duizend miljoenen (milliards)

(1) Schotland, welks grondgebied, ondanks deszelfs uitgestrektheid, ten hoogste 2½ millioen inwoners bevat, is van weinig of geen gewigt in de algemeene politiek, ten zij door de schriften zijner geleerden, welke Edimburg tot ééne der in verlichting verst gevorderde steden der wereld maken.

francs. Minder dan vijf duizend individuen bezitten de helft van deze schuldvorderingen; twaalf of vijftien duizend personen zijn de bezitters van het overige, met uitzondering van eenige miljoenen, die bij kleine gedeelten verdeeld zijn tusschen hoogstens honderd en vijftig (2) personen behoorende tot de lagere klassen en welke sommen zich in de spaarkassen bevinden. Het is moeijelijk zoo niet onmogelijk om het bedrag van de kapitalen, die in het land zijn, zelfs bij nadering te begrooten, uit hoofde van het gemak om dezelve te scheppen door de uitgifte van bankpapier, hetwelk de Engelsche bank en 200 provinciale banken bevoegd zijn in omloop te brengen. De omslag dezer kapitalen is gelijk aan dien der andere bezittingen. Twee of drie duizend personen zijn eigenaars van vier vijfde gedeelten; het overschietende $\frac{1}{5}$ is onder vijf of zes duizend anderen, bij geringe hoeveelheden, verdeeld.

Deze staatshuishoudkundige bijzonderheden zamenvattende en in het oog houdende dat de groote grondbezitters tevens zijn de kapitalisten, de bezitters der openbare effekten en de bezitters der gebouwen, dan zien wij dat bij omslag over de mannelijke bevolking van Engeland, bestaande uit 2,300,000 individuen, alle soorten van bezitting vereenigd zijn in de handen van 300,000 personen, waarvan ongeveer 40,000 in het bezit zijn van $\frac{99}{100}$, terwijl 260,000 anderen het overschietende $\frac{1}{100}$ in bezit hebben en 2,000,000 menschen, van alle bezit verstoken, voor hun bestaan en het bestaan hunner gezinnen, niets anders hebben dan hunne armen, hunne nijverheid en hunne liefde tot den arbeid.

Het derde gedeelte der mannelijke bevolking van Engeland, geheel overgegeven aan den landbouw, ter naauwernood zoo veel voortbrengende als noodig is om het overige gedeelte der bevolking te voeden, en steeds eenen gemakkelijken uitweg voor zijne voortbrengselen vindende, ondervindt weinig verandering in zijnen toestand, hetzij ten gevolge van buitenlandsche staatkundige gebeurtenissen, hetzij ten gevolge van het stelsel van binnenlandsch beheer. Dit gedeelte van het volk wordt slechts getroffen door de toevallen van het jaargetij en den invloed derzelve, op den oogst of door de meer of min hooge eischen der grondeigenaars, welke den huurprijs verhoogende, de waarde of prijs van den arbeid in dezelfde mate verminderen; maar zoo deze volksklasse niet gelijk de andere, hare tijden van buitengewonen voorspoed heeft, zij is ook niet blootgesteld aan eenen volslagen stilstand van den arbeid, aan den nood en aan broodgebrek, ten gevolge der maatregelen die door het Gouvernement genomen en van den weg die door hetzelve gevolgd wordt. Zij houdt zich derhalve, gelijk wij reeds zeiden, weinig met staatkunde bezig. Bij zoo vele belangrijke vraagpunten als er behandeld zijn, vertoonden zij zich onverschillig, om dat hare behoeften daardoor niet werden getroffen. Zelfs de hervorming van het Parlement bragt haar ter naauwernood in beweging: zij had niets daarbij te winnen; misschien konde zij veeleer daarbij verliezen ten gevolge van de verzwakking van den invloed der aristocratie als bezitster van den grond.

Zelfs in het geval, dat de belangen dezer klasse door het stelsel der Regering mogten lijden, is eene dadelijke deelneming harerzijds aan de staatkunde zoo moeijelijk, dat dezelve aan het onmogelijke nabij komt. Verdeeld over negen tiende deelen van den grond dien zij bewoont en beploegt, is het voor haar onmogelijk om in overleg te treden en om zich in massa's te vereenigen, die aanleiding genoeg [illegible] hiertoe te maken. In niet ééne Graafschaps-vergadering (*County-meeting*), uitgezonderd die van Kent, heb ik deze klasse in een zoo groot getal aangetroffen, dat men dezelve als eene vereeniging van landbouwers konde beschouwen. Altijd maakten de stedelingen, de lieden der nijverheid, de overgroote meerderheid uit.

Eene andere beweegreden van de niet-bemoeijing of van de geringe bemoeijing dezer klasse met het staatkundige, is gelegen in de gewoonte der grondbezitters om regelmatig een groot gedeelte van het jaar op hunne goederen door te brengen en in den invloed welken zij daar uitoefenen door hunne wijze van leven, door hunne verteeringen en in het algemeen door de weldaden, die zij verspreiden.

De twee andere derden der bevolking zijn op een tiende van de oppervlakte des lands zamengedrongen, gelijk wij hiervoren hebben gezegd. De voortbrengselen hunner nijverheid zijn voldoende voor het verbruik van twintig nog uitgestrekter gewesten, die even sterk bevolkt zijn als Engeland. De gemakkelijke en snelle uitvoer van hetgeen meer voortgebragt wordt, dan de binnenlandsche consumtie vereischt, is eene volstrekte voorwaarde van het bezig zijn en van het bestaan dezer massa's. De uitvoer en gevolgelijk de fabrikaadje hangen wezenlijk af van de handelwijze der Regering, van hare betrekkingen met de vreemde Gouvernementen en van de wijze, waarop zij het binnenlandsche beheer leidt. Laat ons een oogenblik bij dit gezigtspunt stilstaan en hetzelve eenigzins nader ontwikkelen.

De oorlog is de grootste belemmering voor den uitvoer. De minste waarschijnlijkheid van oorlog doet dadelijk den ijver der fabrijken verflaauwen; zijne verschijning doet dezelve stilstaan. En dit gebeurt niet slechts ter zake eener langere of kortere schorsing, maar omdat gedurende deze schorsing de buitenlander, die aan het gebruik van Engelsche voortbrengselen gewoon was, nu hij dezelve niet meer bekomen kan, proeve neemt om die zelf te fabriceren en omdat deze dikwijls gelukkig slagende proeven na het eindigen der vijandelijkheden worden voortgezet en het dus aan den vrede niet vergund is om, op zijne beurt, alles terug te bezorgen en te vergoeden, wat men bij zijne verstoring verloren heeft. Dit is levendig gevoeld geworden tijdens den oorlog tegen de Republiek en het Keizerrijk. Uit dien hoofde is de overgroote meerderheid der bevolking van Engeland, die slechts bij het behoud van den vrede leven kan, volstrekt afkeerig van en vijandig jegens een bestuur, hetwelk door den Hertog van Wellington en diens staatkundige vrienden is zamengesteld, omdat zij, teregt of te onregt, in een dergelijk bestuur al de grondstoffen van eenen oorlog op het vaste land meent te ontdekken.

Het inwendige beheer van het land treft op duizenderlei manieren den uitvoer en de fabrikaadje. Zoo maken de douanen-wetten, die gerigt zijn tegen den invoer van vreemde grondstoffen of fabrikaten, weêrkeerige regten tegen de voortbrengselen van Engeland, bij den buitenlander noodzakelijk, waardoor dan derzelver aftrek moeijelijk en minder aanzienlijk wordt gemaakt. De drukkende belastingen op de consumtie, op de deuren en vensters, op de aanbrengst van vreemde granen, dwingen de arbeiders tot het eischen van een hoog loon; daardoor wordt de prijs der fabrikaadje hooger dan in een land waar de lasten minder zijn en de uitvoer houdt eindelijk geheel op. Het is derhalve de nijverheids-klasse, die het meeste belang heeft bij eene vermindering der belastingen, bij eene invoering van de meest mogelijke bezuiningen in de staatsuitgaven, en bij eene beperking der openbare bedieningen en derzelver bezoldiging. Deze besparingen, deze verminderingen kunnen slechts verkregen worden van een vertegenwoordigend ligchaam, hetwelk de getrouwe uitdrukking is van de belangen en behoeften der massa's: derhalve moeten deze massa's naar eene getrouwe vertegenwoordiging wenschen en naar mate voor hetzelve het gevaar grooter is om zich door afzonderlijke voorregten en belangen de wet te zien opleggen, naar diezelfde mate moeten zij met te meer veerkracht en volharding eene algeheele hervorming in het zamenstel van het wetgevend ligchaam eischen.

En op deze wijze laat zich het aandeel verklaren, hetwelk door de nijvere klasse in Engeland steeds aan alle staatkundige geschillen en gebeurtenissen genomen is; haar steeds toenemende invloed heeft deszelfs grond in de omstandigheid, dat, vermits zij zich in massa bijeen bevindt, het voor de individuen gemakkelijk is elkander te kennen, zich jegens elkander te uiten, te overleggen, en om aan hunne besluiten en handelingen eenparigheid, zamenhang en spoed bij te zetten.

Hetgeen vooral heeft bijgedragen om deze massa's in te lichten en tot een zelfde doel te vereenigen, is, dat na lange twisten, de hoofden der fabrijken, werkplaatsen en ondernemingen, ten slotte duidelijk hebben ingezien, dat hunne belangen volstrekt dezelfde waren als die hunner werklieden; dat de voordeelen die aan de meesters toevielen, alleen hen konden in staat stellen de fabrikaadje voort te zetten en uit te breiden en mitsdien het werk te vermenigvuldigen; dat de welvaart der werklieden en de goedkoopheid der voor hunne behoeften volstrekt noodige voorwerpen, de beste aanmoediging tot den arbeid waren, het zekerste middel voor den aftrek der fabrikaten, de eenige grondslagen van het gezag der meesters en van de onderwerping en de gehechtheid der ondergeschikten. In plaatse dus van de arbeidende klasse aan zichzelve en aan den loop hunner driften over te laten, hebben de meesters zich gehaast om aan hunne genootschappen deel te nemen, dezelve te regelen, te leiden, dezelve om te vormen in groote vereenigingen van alle standen; betrekkingen tusschen de vereenigingen der verschillende steden te vestigen; de gemeenschap derzelve gemakkelijk te maken, vergaderingen te beleggen zoo dikwijls het gemeene belang zulks vorderde; de bezwaren in geschriften te stellen, de klagten uiteen te zetten; de besluiten op te maken en dezelve aan de hoofden der Regering te doen toekomen.

Ziedaar wat de staatkundige vereenigingen in Engeland zijn. Zij omvatten de geheele bevolking van iedere (fabrijk) plaats; het volk van alle rangen; het volk in behoorlijke orde, onderzoekende, redenerende, uitspraak doende en gereed om te handelen, zoo zijne belangen worden gekwetst; gereed om te straffen, zoo zijne regten worden verkracht.

Bij eene vroegere gelegenheid hebben wij gezien op welke wijze de staatkundige vereenigingen zoo wel in de Regering als in de wetgeving zijn tusschen beide getreden; in de Regering, meer om de terugkomst van den Hertog van Wellington tot het gezag te beletten, dan om Lord Grey in het ministerie te handhaven; in de wetgeving, om de aanneming te eischen van wetten, die zij noodzakelijk oordeelden, of om de wetten te doen verwerpen, die zij voor noodlottig hielden. Deze tusschenkomst, welke noodzakelijk den Hertog en diens partij op het hevigst heeft moeten grieven, en eenen geweldigen wrok heeft moeten opwekken, had te gelijk den eersten minister verontrust, die daarin eene afschuwelijke belemmering van het parlementaire alvermogen en van de voorregten der kroon ontwaarde. Deze onrust van den minister veranderde weldra in ontevredenheid, toen die vereenigingen, ziende dat hij slechts met flaauwen tred den weg der hervorming vervolgde, vervolgens stilstond en eindelijk zelfs aan de tegenpartij toegaf, haar wantrouwen aan den dag legden, hunne afkeuring luide te kennen gaven en zich gereed maakten om een anderen minister in het bestuur te roepen. Een gedeelte van de Kamer der Gemeenten, hetwelk ongaarne deze volks-bedilling verdroeg, moedigde den minister aan in zijn voornemen om zich daarvan vrij te maken, en men sprak openlijk van de aanbieding eener wet ter afschaffing dezer vereenigingen; men had de beschikkingen derzelve reeds overwogen en het lijdt geen' twijfel, dat hoe dit ontwerp ook mogt geweest zijn, de meerderheid der Kamer hetzelve zoude hebben goedgekeurd, gesteld dat de vereenigingen niet bij de discussie waren tusschen beide gekomen.

Eene nieuwe onvoorzigtigheid van den Hertog van Wellington en diens partij, gesteund door de meerderheid van de Kamer der Pairs, deed den eersten minister van besluit veranderen. Indien de oppositie hare aanvallen gestaakt had, zoude Lord Grey ongetwijfelt zijne Bill ingediend, maar tevens het onderspit gedolven en voor altijd zijne verheven ambtsbetrekkingen verloren hebben: of wel hij ware geslaagd, in welk geval hij zich zoude hebben verstoken gezien van den eenigen steun, die hem tweemalen de overwinning op de vijandigheid van de Kamer der Pairs en op de kunstgrepen van het Hof had doen behalen, in voege dat het gemakkelijk zoude zijn geweest hem te doen vallen. Zijne vijanden zouden dus staatkundig en voorzigtig gehandeld hebben, indien zij eene betere gelegenheid voor hunne oppositie hadden afgewacht. Hij was staatkundig jegens zijne tegenstanders en voorzigtig genoeg om een beter oogenblik af te wachten.

Ondanks zijne 64 jaren, bezit de Hertog van Wellington nog te veel drift om staatkundig en voorzigtig te zijn. Hij bewoog de Kamer der Pairs tot het doen eener motie betrekkelijk de zaken van Portugal, eene motie die ten eenenmale het gedrag der ministers afkeurde en door de Kamers aangenomen, den minister zoude gedwongen hebben, dadelijk zijn ontslag te nemen, zoo niet

(2) Vermoedelijk is hier het woord *duizend* uitgevallen.

de Kamer der gemeenten, bij eene overgroote meerderheid tot eene tegen-verklaring en een tegen-adres besloten had, waardoor hij gered werd. Door de zorgeloosheid zijner vijanden opmerkzaam gemaakt op het gevaarlijke van zijnen toestand, oordeelde Lord Grey zijn staatkundig bestaan niet aan de genade van de enkele Kamer der Gemeente te moeten overlaten. Vermoedende dat deze aanval niet de laatste zoude zijn en zich het nut herinnerende, hetwelk hij van de vereenigingen getrokken had, wilde hij zich van de hulp derzelve niet berooven. Toen hij nu in de Kamer der Pairs ondervraagd werd, met opzigt tot de aanbieding eener wet ter vernietiging dier vereenigingen, antwoordde hij: *dat het bestaan derzelve, zoolang zij zich niet verzetteden tegen de uitvoering der wetten, niet strijdig was met de staatsregeling; dat zoodra hij dezelve bevond gevaarlijk te zijn, hij de vernietiging er van zoude voorstellen.*

Dit nog geheel versche antwoord van Lord Grey heeft de verbittering niet geheel kunnen wegnemen, welke de door hem vroeger aan den dag gelegde min gunstige gezinningen, bij de staatkundige vereenigingen veroorzaakt hadden, even als het de ongerustheid omtrent de uiteendrijving der vereenigingen niet geheel deed ophouden. In tegendeel ten volle overtuigd dat haar behoud slechts toe te schrijven was aan het persoonlijk belang van den minister, en dat zij zich in groot gevaar zoude bevinden van het oogenblik af, dat [illegible] te kunnen staande houden, sloten de staatkundige vereenigingen zich nog naauwer aan elkander aan, en hielden zij zich bezig met de voorbereiding der middelen, ten einde de aanneming der Bill ter hunner vernietiging te beletten, of zich tegen dezelve te verzetten, zoo de aanneming er van niet mogt kunnen worden geweerd.

Inmiddels spannen zij zamen ten einde niet een enkel gevolg van de parlementaire hervorming te laten verloren gaan; vast besloten om dezelve harer zijds tot stand te brengen of te verwezenlijken, zoo het Hervormde Parlement weigert zijne taak te vervullen: men gaat te langzaam voort met de verbeteringen, die zij eischen. Zij gevoelen te goed hare kracht om zich te laten afschrikken door de gevolgen waarmede men hen bedreigt, zoo als, eene volstrekte breuk met het Gouvernement. Eene weigering om de belasting te betalen, is het middel welks aanwending zij besloten hebben; en zoo men geweld gebruikt, weten zij dat zij in staat zijn een nog grooter geweld daartegen over te stellen. Het Gouvernement zelf weet al te goed dat de strijd te ongelijk zoude zijn, dan dat het denzelven zoude durven ondernemen. (Een voldingend bewijs, dat de staat en al deszelfs instellingen, in hunne grondregten zijn ondermijnd en dat in Engeland de regeringloosheid op het punt is van in al hare afschuwelijkheid den troon te beklimmen.)

Hetgeen buiten den oorlog het eenigste mogelijke maar ook onvermijdelijk is, is eene trapswijze hervorming in de kerk en in de aristocratie. Deze hervorming breekt aan, zij nadert, zoowel door den drang der gebeurtenissen, als door het bedrijf der menschen: wij zullen haar aanwijzen zoodanig als men haar wenscht, maar ook zoodanig als men haar bezitten zal. (Uit al het beredeneerde laat zich de slotsom gemakkelijk opmaken. Zoodra de tegenwoordige volksvereenigingen haar doel bereikt hebben, zullen er nieuwe, in eenen tegenovergestelden zin ontstaan en zij, die nu met geweld en eensklaps alles in het belang van eenen enkelen stand willen hervormen, zullen eindigen met de overtuiging dat zij in Engelands eigen ingewanden woelende, bewerkt hebben wat Napoleon niet in staat was met de vereende krachten van geheel het vaste land tot stand te brengen.)

ADVERTENTIEN.

De Directeur Generaal der Financien, maakt bij deze aan de gemeente bekend, dat gedurende éene maand, gerekend van heden af aan, bij 's lands kassen op java verwisselbaar zullen zijn, de op den 4den dezer uitgelote certificaten van den Nederlandsch Indischen achterstand; van welke de nummers zijn bekend gemaakt in de courant van den 8sten dezer, zullende de inwisseling van gedachte certificaten, ook op de buitenbezittingen, voor zoo verre dezelve aldaar aanhanden mogten zijn, kunnen geschieden, gedurende den tijd van éene maand, nadat deze bepaling aldaar zal zijn ontvangen; met bepaling voorts, dat na verloop van den bepaalden termijn van verwisseling, zoo wel op java als op de buitenbezittingen, geene verwisselingen van de bedoelde certificaten zonder speciale autorisatie meer zullen gevolg nemen.

Batavia, *De Directeur Generaal voornd.*
den 9den januarij 1834. J. C. REIJNST.

—De Directeur Generaal der Financien, maakt bij deze aan de gemeente bekend, dat gedurende éene maand, gerekend van heden af aan, bij 's lands kassen te Batavia, Soeracarta, Soerabaija en Samarang, verwisselbaar zullen zijn, de op den [illegible] van het Gouvernement, [illegible] de nummers zijn bekend gemaakt in de courant van den 8sten dezer, met bepaling, dat na verloop van den bepaalden termijn van verwisseling, op bovengenoemde plaatsen, geene verwisseling van de bedoelde obligatien, zonder speciale autorisatie, meer zullen gevolg nemen.

Batavia, *De Directeur Generaal voornd.*
den 9den januarij 1834. J. C. REIJNST.

—Zekere *Louis Francois Villeneuwe*, geboortig van Versailles, moet in 1791, of daaromtrent, in deze kolonie aangekomen zijn, en zich als haarsnijder op Java gevestigd hebben; hij zoude tot in 1822 narigten aan zijne familie hebben doen toekomen, terwijl men sedert dien tijd niets verder van hem vernomen heeft.

De ondergeteekende, verzocht zijnde betrekkelijk dezen persoon of deszelfs nalatenschap informatien in te winnen, noodigt diegenen, welke hieromtrent eenige berigten mogten kunnen geven, uit, dezelve wel te zijner kennisse te willen brengen.

Batavia, *De Resident van Batavia,*
den 3den jan. 1834. VAN CATTENBURCH.

—Dingsdag den 14den januarij aanstaande, zal ten kantore van den ondergeteekende eene uitbesteding gehouden worden voor de leverancie, gedurende het jaar 1834, van de benoodigde sarongs voor de tot dwang- en kettingarbeid veroordeelden, op het eiland Java en de buiten-bezittingen aanwezig.

De voorwaarden van deze leverancie en de monsters van de te leveren sarongs, liggen ten kantore van den ondergeteekende ter visie van de belanghebbenden.

Batavia, *De Resident van Batavia,*
den 3den jan. 1834. VAN CATTENBURCH.

—De Resident van Batavia maakt hiermede bekend, dat voor rekening van den Lande, op zaturdag den 18den dezer, voor het graan- en ijzer-pakhuis alhier, op de gewone voorwaarden zullen worden verkocht, 53 kisten indigo, inhoudende c. c. 7218 netto ponden, en dat de betaling kan plaats hebben geheel in koperen munt.

Batavia, *De Resident voornoemd,*
den 4den jan. 1834. VAN CATTENBURCH.

—De Resident van Bantam, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op den 29sten december 1833, door eenige visschers van Poeloe Marak in zee opgevischt en te Anjer is opgebragt, eene verlatene pont, lang oversteven 35 voeten en 10 duimen, en breed 8 voeten en 4 duimen. Gemeld vaartuig bevindt zich in eenen goeden staat en schijnt eene modderpraauw te zijn, en zoo het blijkt nog kortelings gediend te hebben tot vervoer van vuilnis.

Wordende mitsdien bij deze opgeroepen, al de genen, welke vermeenen op dat vaartuig aanspraak te kunnen maken, ten einde na betaling van het opvischloon en op vertoon van een behoorlijk bewijs van eigendom, hetzelve te kunnen terug erlangen; zullende ingeval zich niemand mogt opdoen, met gemeld vaartuig werden gehandeld overeenkomstig de deswege bestaande bepalingen.

Serang, *De Resident van Bantam,*
den 6den januarij 1834. Bij afwezendheid,
De waarnd. Secretaris,
SIJTHOFF.

—Bij de op heden plaats gehad hebbende 13de uitloting van certificaten van den Nederlandsch Indischen achterstand, zijn de volgende nummers ter aflossing aangewezen.

36	62	63	69	87	91	154	158	165	182
190	213	222	230	246	262	348	365	371	404
426	472	480	530	580	598	607	612	647	694
815	837	879	908	961	972	1019	1099	1122	1144
1159	1165	1166	1295	1340	1450	1660	1726	1743	1783
1806	1810	1932	1945	1970	1984	2025	2048	2056	2071
2109	2157	2206	2234	2245	2291	2466	2546	2643	2668
2837	2871	2934	2972	3148	3167	3209	3212	3271	3352
3390	3427	3479	3482	3515	3597	3609	3635	3664	3774
3824	3876	3877	3912	3941	4039	4049	4054	4120	4183
4186	4227	4257	4276	4310	4402	4436	4467	4508	4517
4546	4560	4588	4622	4632	4643	4647	4767	4829	4832
4875	4971	5001	5027	5085	5129	5133	5231	5233	5279
5343	5395	5412	5421	5432	5458	5472	5506		

De Algemeene Rekenkamer.
Op last van dezelve.
Batavia, *De Secretaris,*
den 4den januarij 1834. LUTJENS.

—Bij de op heden plaats gehad hebbende 3de uitlooting van Solosche obligatien, zijn de volgende nummers ter aflossing aangewezen, als:

1ste Serie.

25	33	78	116	118	142	148	154	182	184
186	249	223	255	283	310	313	315	339	351
362	367	379	380	410	420	465	480	486	506
508	516	533	534	537	556	560	562	577	596
603	615	640	661	672	675	678	700		

2de Serie.

5	13	15	17	21	23	39	80	84	87
101	106	117	156	160	175	195	202	221	228
236	267	269	275	315	322	372	379	384	407
415	443	446	497						

3de Serie.

14	15	45	77	81	107	115	131	132	133
142	146	159	161	163	198	200	213	214	232
234	267	289	319	372					

De Algemeene Rekenkamer.
Op last van dezelve.
Batavia, *De Secretaris,*
den 4den januarij 1834. LUTJENS.

—Degenen, welke bij de weeskamer gelden op vastigheden geleend hebben, worden door deze, krachtens resolutie der Indische Regering, de dato 7 april 1829 no. 60, herinnerd aan de voldoening der onder ultimo december a°. p°., op de ten hunnen laste bij gemelde kamer gevestigde beleeningen, verschenen renten, ten einde die

(*Zie verder het bijvoegsel.*)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

ZATURDAG den 11den Januarij 1834.

voor ultimo maart aanstaande, ter secretarie van gezegde kamer te komen aanzuiveren.

Namens de weeskamer voornoemd.

BATAVIA, den 6den jan. 1834. *De Secretaris*, L. STEITZ.

VENDU-DEPARTEMENT.

Op woensdag den 15den januarij 1834.

Voor de woning van den majoor *Kroegman*, op Weltevreden, van wagens, goed gedresseerde wagenpaarden, zuivere ledikanten, stoelen, kleerenkasten, tafels, glas- [illegible], en hetgeen verder [illegible] zal worden gevraagd. Alsmede twee goede boerenwagens en een kar.

En precies te 11 ure. Het Nederl. schip BATAVIA, reeds geannonceerd in de courant van den 28sten december ll. no. 129, en wel met dies inventaris, zoo als hetzelve ter reede alhier is liggende.

Op donderdag den 16den januarij 1834.

Voor de woning van *F. H. Groote*, op Rijswijk, van paarden, solosche en engelsche tuigen, engelsche en javasche rijtuigen, waaronder een kinderwagen, meubelen, als: stoelen, banken, masief mahoniehouten en kamferhouten kabinetten, tafels, pendules, damast en bengaalsch tafelgoed, ambonsche glaze kasten, stolpen, glas- en kristalwerk, waaronder een groote kristalle kroon, zilver- en pleetwerken, goud-, zilver en juweelen, vreemde munten en een partij goude dukaten.

En precies om 11 ure. De volgende lijfeigenen als: *Gracia*, fijne naaister; *Sawina*, fijne naaister, wasscherin en strijkster; *Kardiem*, lijfjongen en muzikant; *Onverwagt*, koetsier en staljongen; *October*, staljongen, met zijn zoon *Rebo*, lijfjongen; *Trona*, praauwvoerder en tuinjongen; *Batoe*, kompleete violist, lijf en huisjongen; *Ariepien*, violist en huisjongen.

Op vrijdag den 17den januarij 1834.

Ten huize van den heer *A. van Loon*, op Goenongsaharie, achter het Paleis, van banken, stoelen, schilderijen, spiegels, kasten, ledikanten, en diverse huismeubelen; en een slaaf, zijnde koetsier en huisjongen.

[illegible] *1834.*

Voor [illegible] van het Gouvernement van 51 kisten indigo, eenige overtollige lijnwaden, alsmede 5 hangkotten met 6 matrassen, en 12 hoofdkussens en toebehooren, mitsgaders andere noodwendigheden voor passagiers aan boord van schepen.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Behalve de reeds geannonceerde exemplaren der Apokrijfe Boeken des Ouden Verbonds, op nieuw overgezet door den Hoogleeraar *J. H. van der Palm*, en behoorende bij deszelfs Bijbel-vertaling, zijn bij het Zendeling-Genootschap te Batavia nog te bekomen:

3 complete exempl. dier zelfde Bijbel-vertaling à *f* 45 zilver, elk exempl.

Als mede een aantal losse stukken daarvan, van no. 2 tot no. 6, zijnde no. 6 het laatste stuk, à *f* 7 zilver elk stuk.

En van den Bijbel voor de Jeugd van dienzelfden uitmuntenden schrijver, een aantal losse stukjes, doorloopende van no. 4 tot het laatst in het licht verschenen no. 22 à *f* 1½ zilver elk stukje, zijnde deze losse stukken van een en ander ongemeen geschikt, om daarmede incomplete exemplaren aan te vullen; adres met gefrankeerde brieven bij

BATAVIA, den 10den jan. 1834. *Den Secretaris des Genootschaps*, D. LENTING.

—Verkooping op regterlijk gezag, in den loop van deze maand, zal door den deurwaarder van den landraad der stad [illegible] van Batavia, [illegible] eene commissie [illegible] wege van executie publiek worden verkocht, de ondervolgende vastigheden, toebehoorende aan Hadjie *Massoen Abdul Taliep*, ten behoeve van *F. H. Groote*.

1. Zeker erf, zijnde een gedeelte uit een meerdere partij bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen buiten de nieuwpoortstraat in het oosterveld, het 32ste deel van het blok L. sub no. 47, bij de verponding doorloopende onder no. 7531.

2. Zeker erf, zijnde een gedeelte uit een meerdere partij bebouwd met zeven steenen pedakken gesplitst onder litt. A, alle met pannen gedekt, staande en gelegen in de zuider Voorstad in het oosterveld, het 34ste deel van het blok L. sub no. 7, 8, 47, 54, 57 tot 66, bij de verponding doorloopende onder no. 7714.

3. Zeker erf, bebouwd met twaalf steenen pedakken, allen met pannen gedekt, staande en gelegen buiten deze stadspoort Diest in de chinesche kampong of in het westerveld, het 5de deel van het blok O. sub no. 150 bij de verponding doorloopende onder no. 2823.

Indien er iemand mogt zijn die eenig regt, actie of toezegging op voorschrevene vastigheden zoude willen pretenderen, en zich opposeren tegen gemelde executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekende bekend.

BATAVIA, 1sten jan. 1834. *De deurwaarder voornoemd*, E. JACOBS.

—Te koop, het huis van den ondergeteekende, op het Koningsplein. A. GEVERS.

—Te koop, marmeren vloersteenen, primo qualiteit, bij WATTENDORFF, HIPP EN ZIMMERMAN.

—Te koop, de nieuwe schoener LADJU, groot 70 tonnen, met inventaris; te bevragen bij DE NIJS, BROWN en Co.

—Op donderdag den 30sten januarij 1834, zal door de boedelkamer alhier, voor rekening van den boedel van wijlen den chinees *Han Libsing*, publiek worden verkocht een erf, met de daarop staande steenen met pannen gedekte woning, staande en gelegen in de kampong Bibees, alhier.

Namens de boedelkamer.

SOERABAIJA, den 21sten dec. 1833. *De Secretaris*, OOSTHOEK.

—Supra supra fijne middelsoort rijtuig- en andere lakens van diverse kleuren, gekeperde saxische flanel, blaauw en swart grein, goudgalon en gouddraad, chacots en panassen, gegarneerde hoeden voor residenten, assistent-residenten en secretarissen, gouden en zilveren borduursels, en diverse andere militaire ornamenten, alsmede groot-mediaan-, klein-mediaan, pro-patria-post en kardoes papier, enz. enz. te bekomen bij VAN DER DOES.

—Een factuur japansche goederen geheel of gedeeltelijk te koop, in de binnen Nieuwpoortstraat, naast het negotiehuis van de heeren *Brouwer, Nolthenius en Co.*, bij A. MANUEL.

—*De Nijs, Brown* en *Co.* hebben ontvangen van de Kaap: boter, meel, gedroogde vruchten, tuinzaden, amandelen en okkernoten. Van Manilla: beschuit, sigaren in heele en halve kistjes, strooheoden en sigarenzakjes; alsmede Hollandsche, Engelsche en Bengaalsche provisien, Japansche goederen, enz.

—De ondergeteekende heeft pas van Japan ontvangen: differente zijden stoffen en kabaaijen, waaijers, speelgoed, pannetjes met tuiten, vliegekasten, bezems, soija, sakkij, mieso, konomon, stroodoosjes, nachtspiegels, kleine en groote schutsels van 6 en 8 bladen, mandwerk, groote martevanen, enz. Verder van Holland aangebragt: diverse fraaije Fransche en Zwitsersche chitsen, versuikerde vruchten, boter, kaas, roode en rhijnwijn, pale ale, op vaten en op flesschen, enz. G. B. LILIENFEIN.

—Diverse japansche goederen te bekomen bij VELDMAN, LECONGE en CO.

—Te koop, zeven stuks kaapsche koebeesten, aangebragt per de VEREENIGING, kapt. *Herman*, te bevragen bij den kapitein.

—Zwarte en roode inkt, verkrijgbaar bij de opzieners der drukkerij.

HUWELIJKEN.

Getrouwd,

E. C. P. CAROLUS,

met

J. M. DRIJSEN, wed. van wijlen *D. Slootman*.

TAGAL, *den 20sten december 1833.*

—Getrouwd, [illegible]

met

ANNA CORNELIA VAN DAALEN.

PADANG, *den 11den december 1833.*

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen welgeschapen zoon, de geliefde echtgenoot van J. C. HEINEKEN.

PEKALONGANG, *den 25sten december 1833.*

—Heden verloste van eenen zoon, de geliefde echtgenoot van

PADANG, *11 nov. 1833.* W. BOSCH, *chir. majoor.*

—Verlost van eene dochter, de echtgenoot van

SIDOKARIE, *den 31sten dec. 1833.* H. D. POTTER.

STERFGEVALLEN.

Op den 17den november jl. overleed te Padang, de kapitein *van der Plas*. Alle degenen, die iets te vorderen hebben of wel verschuldigd zijn aan deszelfs boedel, worden

verzocht zich binnen twee maanden, na dato dezes te adresseren aan de ondergeteekende commissarissen in dezen boedel.

PADANG, RAAFF, *kapitein.*
den 11den dec. 1833. A. HENDRIKS, *1ste luit.*

—Op den 26sten december jl. werd mij door den dood ontrukt, mijn geliefde echtgenoot *Simon Adolf Welser*, in leven tamboer-majoor bij het 7de bataillon infanterie.

WELTEVREDEN, Weduwe WELSER,
den 2den jan. 1834. geb. *Kradijkamp.*

—Op den 18den november 1833 overleed te Batavia, onze geliefde zoon *Arie*, in den jeugdigen ouderdom van nog geen twintig jaren.

A. DE BRUIJN.
REMBANG, M. W. DE BRUIJN,
29 dec. 1833. geb. *Greving.*

—Op den 30sten december 1833, overleed te Lebak, residentie Bantam, de weledel gestrenge heer *Christiaan Adolf Plaat*, oud ruim 48 jaren, in leven assistent resident van Lebak.

De bij codicil voor de nalatenschap benoemde executeuren,
Z. KOCHLER,
T. W. CRONE,
E. LOISEL.

—DIED.] At Padang, on the 11th. December 1833, Mr. *C. H. de Lamotte*, much regretted by his relations and friends.

NAGELATEN BOEDELS.

De weeskamer te Batavia verzoekt elk en een iegelijk, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan de boedels van *A. Jantsen*, matroos behoord hebbende tot Zr. Ms. koloniale marine, *Jan Terfe*, *J. Robertson*, *J. Aluft*, *A. Da Piz*, *G. Benning*, *J. R. de Broize*, particuliere personen, en mejufvrouw *D. W. Brukemijr*, laatstelijk logementhoudster te Batavia, om daarvan aan haar aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden gerekend van heden.

Namens de weeskamer voornoemd:
BATAVIA, *De secretaris,*
den 6den jan. 1834. L. STEITZ.

—Elk en een iegelijk wordt opgeroepen, die aan den boedel van wijlen mejufvrouw *Cornelia Pieters*, in leven weduwe *Jan Hendrik Senn van Basel*, iets verschuldigd is, of van denzelven te vorderen heeft, om daarvan binnen den tijd van zes weken, betaling of opgave te komen doen aan den geassumeerden executeur

BATAVIA, *den 7den jan. 1834.* J. L. WATTIG.

—Een ieder die iets te vorderen heeft, of verschuldigd is van of aan den boedel van wijlen den weledelen gestrengen heer *Christiaan Adolf Plaat*, in leven assistent resident van Lebak, wordt verzocht, daarvan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, aan den

LEBAK, *mede executeur,*
den 8sten januarij 1834. T. W. CRONE.
Woonachtig te Anjer, Residentie Bantam.

—Die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan den alhier overleden chinees *Sing Hoijauj*, wordt bij dezen verzocht om aangifte of betaling te doen, binnen drie maanden, aan

De agenten der Samarangsche wees- en boedelkamer alhier,
JOANA, J. D. PIETERS,
3 januarij 1834. A. ZIEGELIETS.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

Te huur tegen primo februarij aanstaande, het huis te Goenong-Saharie, weleer bewoond door wijlen den heer *Vermeulen*, adres bij *Canter Visscher*, te Weltevreden.

POST-KANTOOR.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat morgen, zaturdag den 11den dezer, een brieven-paket voor Holland zal gesloten worden, per de brik HARMONIE, kapitein *Rijnbende.*

BATAVIA, *De postmeester,*
den 10den jan. 1834. P. A. BIK.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Passage naar Rotterdam, met het Nederlandsch fregatschip INDIANA, kapitein *Ruijsch*, te vertrekken den 10den dezer maand. Adres bij den gezagvoerder *Ruijsch*, ten kantore van N. CEZARD.

BATAVIA, *7 januarij 1834.*

VERTREKKENDE PERSONEN.

Arie van den Heuvel vertrekt met familie naar Soerabaija.

—*J. Brancaert* vertrekt naar Holland.

WELTEVREDEN, *8 Januarij 1834.*

—Mevrouw de wedewe *Cornets de Groot*, geboren *Hora Siccama*, en mevrouw de weduwe *Bester*, vertrekken naar Nederland.

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Jan. 5—Eng. schip *Sittard*, R. Scott, van China den 22sten december, naar Londen.

BATAVIA.

Aangekomen.

Jan. 7—bark *Theodora*, J. Rough, van Sinkapoer den 31sten december, passagiers, de heeren E. J. Gelman, R. C. Healeij en J. H. Whitehead.—Amerik. schip *Queenstown*, W. B. Tolman, van het eiland Onrust.

Jan 8—brik *Elisa*, H. Peters, van Rotterdam den 20sten september, passagiers, de 1ste luitenant W. van Valkenberg en familie.

Vertrokken.

Jan. 9—Eng. brik *Luce*, T. Meckie, naar Sinkapoer.—schip *De Twee Cornelissen*, J. J. Rijnhardt, naar Soerabaija, passagiers, kapitein-adjudant W. Hagi, en de heer K. Glabbeek van der Does.—schoener *Thay Lae*, Tan Pekking, naar Samarang.—boot *Awie Roge*, Daing Brahima, naar Rembang.

Jan. 10—schoener *Catharina Cornelia*, W. J. Dudman, naar Soerabaja, passagier, de heer J. McNeill.

SAMARANG.

Aangekomen.

Dec. 31—brik *Gellek*, Ong Pingkie, van Riouw den 15den december.

Jan. 1—brik *Sham*, W. R. Rodger, van Soerabaija den 27sten december, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de heer Buijskes, mevrouw Reep en 4 kinderen, en de jonge heer Burlet.—brik *Alijda*, F. J. Hauer, van Batavia den 25sten dito, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de heer Beijers, de weduwe Muhlenfeld en familie, en jufvrouw Geerders.

Jan. 2—brik *La Lucile*, G. Destouches, van Batavia den 29sten december.—schip *Prins van Oranje*, P. de Boer, van dito den 30sten dito.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Jan. 1—brik *Tagoban*, Oeij Kajsen, van Batavia den 6den december.—schip *Fatalhair*, Said Hoessin Bin Hasan Massara, van Rembang den 30sten dito.—brik *Indramajoe*, G. King, van Samarang den 28sten dito.

Jan. 3—schip *Pichdir Rachman*, Said Hoessin Bin Achmat, van Riouw den 10den december.—brik *Ellen*, A. Hudson, van Batavia den 18den dito.—schip *Nawan El Janour*, Said Salim Bin Achmat Batama, van dito den 26sten dito.

Vertrokken.

Jan. 3—Eng. schip *Camden*, G. J. Clifton, naar China.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te BATAVIA, van den 8sten tot en met den 10den Januarij.

AANVOER.

8 *Januarij.* Van *Pondicherrij*, met de Ned. Ind. bark *Sarah*, J. Stolpekker.

229 balen diverse beng. lijnwaden, 2 ak. indigo, *N. Cezard.*
84 st. beng. chitzen, 7 kg. do. sprejen, 3½ do. doeken, 9 st. ginghams, *Lim Bok.*
96 paren jaarsen, 80 do. schoenen, 3½ kg. sprejen en doeken, *de gezagvoerder.*

9 *Dito.* Van *Singapoer*, met de bark *Theodora*, *J. Rough.*

20 balen gambierblad, *F. Hill M.*
2 do madras lijnwaden, *Paterson en Co.*
54¼ pic. salpeter 560¼ do. spiauter, *Douglas, Mackenzie en Co.*
150 ks. manilla sigaren, 8 kn. thee, 7 pk. chin. papier, *Wilson, Simpson Co.*
7 stellen chin. koffers, 40 ks. manilla sigaren, 8 rollen beng. zeildoek, 1 kist chin. papier, 500 st. planken, *van Dasten.*
69 pk. diverse chin. goederen, *Tap Geij.*
24 dito dito, *Sim Kie.*

10 *Dito.* Van *Rotterdam*, met de Ned. brik *Elisa*, *H. Peters.*

36 kn spiegels en pendules, 400 kn. roodewijn, 28 rollen touwwerk, 300 vs. boter, 400 kazen, 500 edammer do., 4 kn. eau de cologne, 1 do peperment, *N. Cezard.*
200 kn rhijnwijn, 892 do. roodewijn, 13 do. lampen, 100 md. mineraalwater, 300 kld jenever, 120 vs. en 6 kld. ingelegde groenten, 90 kld lijnolie, 16 vn. tarwe, 40 blokken lood, 73 kld. erwten, 40 do. gort, *Order.*

UITVOER.

8 *Januarij.* Naar *Singapoer*, met de Eng brik *Lucy*, *Th. Mackie.*
5 koij. katjang, 296 pic. natte indigo, *Siauw Tjong.*

9 *Dito.* Naar *Nederland* via *Soerabaija*, met het Ned. schip de *Twee Conelissen*, *Reinhardt.*
200 pic. nagelen, 209¼ do. notenmuscaat, 58½ do. foelie, *F. N. H. M.*

SCHEPEN *in* LADING *te* BATAVIA.

Naar Amsterdam,	Ned. schip	*Anna Catharina*, *Veer.*
„ „	„ „	*Nicolaas Witsen*, *Lange.*
„ Rotterdam,	„ „	*Indiana*, *Ruijsch.*
„ „	„ „	*Roza de Kamp*, *Brandaris.*
„ „	„ brik	*Harmonie*, *Rijnbende.*
„ Nederland,	„ „	*Amsterdam*, *De Jong.*
„ „	Eng. schip	*Lotus*, *Sumerman.*
„ „	„ „	*Emperor Alexander*, *Hurst.*
„ Hamburg,	Hamb. schip	*Sophie*, *Henrich.*
„ Liverpool,	Eng schoener	*Teefee*, *Bowley.*
„ de K. de G. Hoop,	Eng. brik	*Mary Ann*, *Smith.*
„ China,	Amerik. schip	*Queen Mab*, *Tollman.*
„ Singapoer,	Ned. Ind. schoener	*Ladja*, *Boijle.*
„ de Molukko's,	„ bark	*L'Charles*, *Zocoda.*
„ „	„ schoener	*Sirius*, *Le Deux.*
„ „	„ „	*Titius*, *Klein.*
„ „	„ brik	*De Hoop*, *Nolst.*
„ Padang,	„ bark	*Bloca*, *Colling.*

TE BATAVIA, BIJ LANGE en DOMSDORF.